

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2006-148

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Penkkala-Arikka, Päivi Tuulia			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Erään Mauno Olavin tarina : Olavi Laiho, viimeinen teloitettu suomalainen			
Oppiaine-Läroämne-Subject Poliittinen historia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2006-03-03	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 86 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Olavi Laiho syntyi vuonna 1907 Varsinais-Suomen Halikossa muonamiesperheen esikoiseksi. Teini-ikäisenä Olavi lähetettiin maalarin oppipojaksi, sillä perheen toivoi Olavin pääsevän itsenäiseksi kaupunkilaistyöläiseksi. Olavista tulikin aktiivinen turkulaismaalari. Kaupungissa hän koki heräämisen poliittiseen tietoisuuteen. Olavin tie vei poliittisesti vasempaan äärilaitaan ja puristukseen. 1930-luvun ns. kommunistilakien myötä Olavi Laihokin pidätettiin johtuen hänen toiminnastaan työväen urheilujärjestöjen parissa ja hänet tuomittiin valtiopetoksen valmistelusta. Vankilassa Olavin kommunistinen identiteetti vahvistui ja vapautuessaan hän oli valmis toimimaan puolueen kansanrintamataktiikan mukaisesti. Talvisodan jälkeen perustettiin Suomen ja Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuraan (SNS I), jonka Turun osaston toimintaan Olavi osallistui aktiivisesti. Syksyllä 1940 Olavi siirtyi toimimaan maanalle välttyäkseen pidätykseltä. Jatkosodan sytyttyä kesäkuussa 1941 Olavi oli mukana perustamassa organisaatiota nimeltä "yökansan vapaustaistelun järjestäjät", joka valmisti sotilaallista vastarintaa. Lisäksi Olavi toimi Suomen sodanaikaisessa SKP:ssa muun muassa vakoilutietoja välittäen. Joulukuun 22. päivänä 1942 Olavi pidätettiin. Hänet tuomittiin 22. kesäkuuta 1943 yksin teoin tehdyistä maanpetoksesta ja valtionpetoksesta kuolemanrangaistukseen ja menettämään kansalaisluottamuksen ainiaaksi.</p> <p>Mauno Olavi Laihon tarinan kautta pääsemme eläytymään viime vuosisadan alkupuolen kommunistiseen ja työväen toimintaympäristöön. Olavi edustaa sellaista henkilöä, jota vastaan oikeastaan kaikki 1900-luvun alkupuolen kommunistista toimintaa rajoittavat toimenpiteet kohdistuivat. Samalla pääsemme erityisesti jatkosodan aikana näkemään, miten haurasta ja sattumanvaraista kommunistien toisen maailmansodan ajan toiminta Suomessa oli. Yhdenkin miehen toiminnalla oli kommunistien marginaaliin työnnetyssä maanalaisessa toiminnassa erittäin suuri merkitys. Toisaalta voidaan pohtia sitäkin, miten Olavi olisi toiminut, jos yhteiskunta ei olisi työntänyt hänen kaltaisiaan äärivasemmistolaisia niin nurkkaan. Olisiko hän saanut vallankumouksen aikaiseksi?</p> <p>Täpäriäkin täpäriämin Olavin joutui kohtaamaan kuoleman vain 37 vuoden ikäisenä vuonna 1944, sen päivän aamuna, jonka iltana eduskunta hyväksyi rauhanehdot.</p> <p>Aiemmasta tutkimuksesta ja arkistolähteistä rakennetaan tässä pro gradussa ikään kuin kulissit, joihin Olavi Laihon elämä suhteutetaan. Laihon elämäntarinan kautta saamme mielenkiintoisella ja kiehtovalla tavalla seurata miten yleinen poliittinen historia ja yksittäisen henkilön elämäntarina kietoutuvat jännittävästi yhteen. Siitä löytyy juuri tämän tutkielman kiehtovuus ja jännite.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords kommunismi - Suomi - 1910-luku - 1920-luku - 1930-luku - 1940-luku kommunistit ammattiyhdistysliike maanalainen toiminta maanpetos kuolemanrangaistus teloitus työläisurheilu			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			